

Vergaderjaar 2007–2008

31 200 D

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2008

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE	blz.
A. Artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel	2
Wetsartikel 1	2
Wetsartikel 2	2
Wetsartikel 3	2
B. Algemene toelichting bij de begroting	3
1. Inleiding	3
2. Uitgaven	4
3. Ontvangsten	6
4. Totaaloverzicht van het Fonds	7
C. Toelichting per begrotingsartikel	8
1. Uitgaven	8
2. Ontvangsten	19
Bijlagen	23

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking (Fes) voor het jaar 2008 vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor het jaar 2008. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota 2008.

Met de vaststelling van dit wetsartikel wordt de in de begrotingsstaat opgenomen begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 2008 vastgesteld. De in die begroting opgenomen begrotingsartikelen worden door middel van een algemene toelichting en een toelichting per begrotingsartikel toegelicht in de onderdelen B en C van deze memorie van toelichting.

Wetsartikel 2

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat het Fes een vaste voeding krijgt die niet meer fluctueert als gevolg van mutaties in de gasbaten. Daarom wordt in dit artikel bepaald dat – vooruitlopend op een wijziging van de Wet Fonds economische structuurversterking, Stb. 1996, 51 en 51 (Feswet) – in het jaar 2008 de gasbatenvoeding van het fonds wordt gevormd door de niet-belastingontvangsten van de staat uit aardgasbaten voor het bedrag dat daarvoor in de begrotingsstaat is opgenomen. Het in de begrotingsstaat opgenomen bedrag komt overeen met de totale uitgaven in de begroting 2008 met daarop in mindering gebracht de ontvangsten uit artikel 22 (rentebaten). De voeding uit aardgasbaten wordt derhalve niet meer berekend als een percentage van de gasbaten.

Wetsartikel 3

In het Coalitieakkoord is afgesproken dat in 2011 minimaal € 500 mln van de investeringen die in het Coalitieakkoord zijn opgenomen Fes-waardig moet zijn. Het betreft o.a. investeringen op het gebied van infrastructuur, kennis en het regionaal economische beleid. Het kabinet zal een voorstel doen om deze investeringsgebieden in de Fes-wet op te nemen. Om te voorkomen dat de voorziene uitgaven in het Fes in 2008 vanwege de tijd die gemoeid is met het wetgevingsproces, geen wettelijke basis hebben, wordt voor dit begrotingsjaar met de Fes-begroting 2008 afgeweken van de Fes-wet. Hierdoor wordt het mogelijk de in het Coalitieakkoord voorziene investeringen in verduurzaming van de energiehuishouding, ruimtelijke investeringen (waaronder bodemsanering, stedelijke hoofdstructuur en ecologische hoofdstructuur en de projecten die genoemd worden in de brief van de Minister van VROM aan de Tweede Kamer d.d. 2 juli 2007 (TK Vergaderjaar 2006–2007, 29 435, nr. 192)) en investeringen in waterbeheer uit het Fes te financieren.

De Minister van Economische Zaken,
M. J. A. van der Hoeven

De Minister van Financiën,
W. J. Bos

B. ALGEMENE TOELICHTING BIJ DE BEGROTING

1. Inleiding

Bij wet van 21 december 1995 is het Fonds economische structuurversterking (Fes) ingesteld (Wet Fonds economische structuurversterking, Stb. 1996, 51 en 52). Het fonds is een begrotingsfonds conform de Comptabiliteitswet 2001 en heeft als doel het financieren van investeringsprojecten van nationaal belang waarmee beoogd wordt de economische structuur te versterken. Hiertoe worden vanuit het fonds bijdragen toegekend aan andere begrotingshoofdstukken ter financiering van dergelijke projecten. Het Fes is dus een verdeelfonds, de feitelijke projectuitgaven worden onderbouwd, geraamd en verantwoord op de andere begrotingshoofdstukken.

Wijziging van de Fes-systematiek

Dit kabinet hecht waarde aan investeringen in de economische structuur. Daarom is in het Coalitieakkoord afgesproken dat in 2011 minimaal € 500 mln van de intensiveringen die in het Coalitieakkoord zijn opgenomen Fes-waardig moet zijn. Het betreft o.a. investeringen op het gebied van infrastructuur, kennis en het regionaal economische beleid.

In het Coalitieakkoord is tevens afgesproken dat er een nieuwe voedings-systematiek wordt geformuleerd met meer stabiliteit (vaste voeding) en goede criteria gericht op investeringen die de economische structuur versterken.

Op deze wijze is de voeding van het Fes niet meer afhankelijk van de veranderlijke olieprijs. In voorgaande jaren heeft de sterk fluctuerende olieprijs geleid tot een korte aanloop naar de besluitvorming over Fes-uitgaven. De vaste voeding leidt ertoe dat mee- en tegenvallers in de aardgasbaten niet direct leiden tot aanpassing van de voeding van het Fes. Dit voorkomt bij hoge meevallers het risico op een te korte aanloop naar de besluitvorming en bij tegenvallers het risico van bezuinigingen op lopende projecten. Dit sluit aan bij het advies dat de Studiegroep Begrotingsruimte in 2006 uitbracht over het Fes.

De vaste voeding van het Fes vindt plaats met ingang van de begroting 2008. De gasbatenvoeding van het fonds voor deze kabinetsperiode wordt vastgesteld op het bedrag dat daarvoor in de begrotingsstaat van artikel 21 Ontvangsten uit aardgasbaten is opgenomen.

Het kabinet zal een voorstel doen om hiervoor de Fes-wet te wijzigen. Om te voorkomen dat de voorziene uitgaven en voeding van het Fes in het jaar 2008 vanwege de tijd die gemoeid is met het wetgevingsproces, geen wettelijke basis hebben, wordt voor dit begrotingsjaar op die punten van de Fes-wet afgeweken in de Fes-begroting 2008.

In het Coalitieakkoord is eveneens afgesproken dat in deze kabinetsperiode een nieuwe, toekomstbestendige voedingssystematiek voor het Fes wordt ontwikkeld. Het kabinet zal in de komende maanden bezien of en zo ja, hoe zo'n nieuwe voedingssystematiek bij de wijziging van de Fes-wet wordt betrokken.

Bij Voorjaarsnota 2006 is een beperking van de voeding van het Fes in 2007 en 2008 met € 1 mld per jaar verwerkt. Dit ten behoeve van de voorfinanciering van lastenverlichting. Deze beperking van de voeding met € 1 mld voor het jaar 2007 is in het Belastingplan 2007 geregeld. De beperking van de voeding van het Fes met € 1 mld in het jaar 2008 is in het kader van de overstap naar een vaste voeding van het Fes niet meer

relevant. Door de nieuwe systematiek wordt de voeding van het Fes afgestemd op de begrote uitgaven. Dat geldt eveneens voor het amendement aangenomen ten behoeve van de terugbetaling van de € 1 mld in het jaar 2009, vermeerderd met rente (amendement van het lid De Nerèe tot Babberich van oktober 2006, Kamerstukken II 2006–2007, 30 804, nr. 11) geregeld in artikel 5a punt 4 van de Wet Fonds economische structuurversterking.

2. Uitgaven

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van alle uitgaven die reeds uit het Fes zijn gefinancierd of waarvoor middelen zijn geraamd binnen het Fes. In paragraaf 2.1 (Besluitvorming) wordt kort ingegaan op alle besluitvorming die heeft plaatsgevonden over Fesuitgaven. In paragraaf 2.2 (Toezeggingen) en in de bijlage bij deze begroting wordt ingegaan op alle formele toezeggingen die tot nu toe door de Fesbeheerders zijn gedaan voor een bijdrage uit het Fes aan een departementale begroting, aansluitend bij de besluitvorming.

De aan de Tweede Kamer toegezegde Monitoringsrapportage waarin de stand van zaken van alle lopende FES-projecten wordt weergegeven, zal worden opgenomen in het Jaarverslag 2007.

2.1 Besluitvorming

2.1.1 Besluitvorming tot 2007

Voor de **Investeringsimpuls 1994** is binnen het Fes in totaal € 3 117 mln geraamd en gerealiseerd. Daarvan heeft € 2 777 mln betrekking op verkeer en vervoer, € 227 mln op bodemsanering en € 113 mln op kennisinfrastructuur. Aan deze impuls is later het investeringsplan voor het Maritiem Research Instituut Nederland (MARIN) toegevoegd, dat ook geheel is afgerond (€ 45 mln).

Voor de **Betuwerroute en de Hogesnelheidslijn** is binnen het Fes op artikel 11 Verkeer en vervoer in totaal € 4 525 mln geraamd en gerealiseerd. Daarnaast is als onderdeel van de reeks Bereikbaarheid/voorfinanciering, Investeringsimpuls 1998, € 1 784 mln aan voorfinanciering en gemaximeerde prijsbijstelling geraamd voor de Betuwerroute en de Hogesnelheidslijn.

Het project **Samen Werken Aan Bereikbaarheid** (SWAB) is ultimo 2000 geheel afgerond. Hieraan is € 549 mln bijgedragen uit het Fes.

Voor de **extra impuls voor de ruimtelijk-economische structuur** uit 1998 is in totaal € 899 mln geraamd in het Fes ten behoeve van een aantal verkeer- en vervoerprojecten. Daarvan is tot en met 2006 € 894 mln gerealiseerd.

Voor de **Investeringsimpuls 1998** is in totaal € 6 363 mln binnen het Fes gereserveerd voor de periode tot en met 2012 (daarnaast is op het artikel 11 Verkeer en vervoer als onderdeel van de reeks Bereikbaarheid/voorfinanciering € 1 784 mln aan voorfinanciering geraamd voor de Betuwerroute en de Hogesnelheidslijn). Daarvan is tot en met 2006 in totaal € 3 544 mln gerealiseerd.

Voor de **Hubertustunnel** is vanuit het Fes € 11,4 mln beschikbaar gesteld en gerealiseerd. Het gaat hierbij om gemaakte kosten voor de Industriële Tunnelbouw-Methode (ITM), die uiteindelijk niet is toegepast bij de ondertunneling van het Hubertusduin.

Voor de **Investeringsimpuls 2001** is binnen het Fes in totaal € 5 634 mln gereserveerd voor investeringen in de clusters Bereikbaarheid, Natuur, Milieu en vitaliteit steden en Kennis voor de periode tot en met 2012. Hiervan is tot en met 2006 € 3 940 mln gerealiseerd.

Via de zogenaamde **Fes-brug** werden in de jaren 2000 tot en met 2006 Fes-waardige projecten in het Infrastructuurfonds die voorheen werden gefinancierd uit de reguliere Rijksbegroting, gefinancierd uit het Fes. Hierdoor viel ruimte vrij op de reguliere Rijksbegroting. Het gaat in totaal om € 1 540 mln geraamd en gerealiseerd in de periode 2000 tot en met 2006.

Voor het project **Kenniswijk** is € 33,7 mln beschikbaar gesteld binnen het Fes. Hiervan is tot en met 2006 € 26,9 mln gerealiseerd.

In het kader van het Fileplan Zichtbaar, Slim en Meetbaar (ZSM) is in de jaren 2004 tot en met 2006 € 492 mln aan extra middelen uitgetrokken voor **mobiliteit en bereikbaarheid**. De middelen zijn volledig gerealiseerd in de bovengenoemde periode.

Voor het **Besluit subsidies investeringen kennisinfrastructuur** (Bsik) is binnen het Fes in totaal € 813 mln gereserveerd voor de periode tot en met 2012. Daarvan is tot en met 2006 € 295 mln gerealiseerd.

Voor de Investeringsimpuls 2005 is binnen het Fes in totaal € 2 085 mln gereserveerd voor de periode tot en met 2012. Daarvan is tot en met 2006 € 462 mln gerealiseerd.

Daarnaast is er in 2005 besloten bepaalde investeringen voor duurzame energie (bijvoorbeeld windmolens op zee) te financieren uit het Fes (MEP). Het gaat om een bedrag van in totaal ca. € 1 miljard aan investeringen. Hiervan is tot en met 2006 € 3 mln gerealiseerd.

Voor de **Investeringsimpuls 2006** is binnen het Fes in totaal € 1 613 mln gereserveerd voor de periode tot en met 2012 (€ 1 903 mln voor de gehele impuls). Hiervan is tot en met 2006 € 6 mln gerealiseerd.

2.1.2 Coalitieakkoord

Een deel van de uitgavenenveloppen uit het Coalitieakkoord ter waarde van in totaal € 1 835 mln in de periode 2008–2012 wordt verdeeld via het Fes. Voor dit deel is de Fes-procedure van toepassing. Voor een voortvarende uitvoering van het beleidsprogramma vindt een toetsing van de daarin beschreven programma's op programmaniveau plaats.

In **tabel 1** is een overzicht opgenomen van de investeringen uit het Coalitieakkoord die via het Fes worden gefinancierd. Het gaat daarbij om investeringen op het gebied van onder andere innovatie, infrastructuur, energie en water- en luchtkwaliteit.

**Investerings uit enveloppen Coalitieakkoord via het Fes
(x € 1,0 mln)**

	2008	2011
Pijler 2		
– Innovatie, kennis en onderzoek	20	98
– Infrastructuur	19	93
– Regionaal economisch beleid	11	77
– Spoor	10	60
– Luchtkwaliteit	12	14
Pijler 3		
– Energie	19	112
– Water en kust (inclusief Kennis voor klimaat)	50	60
– Luchtkwaliteit	3	4
Totaal	144	518

Tabel 1. Investerings uit enveloppen Coalitieakkoord via het Fes.

2.2 Toezeggingen

De fondsbeheerders kunnen ten laste van het fonds toezeggingen doen voor bijdragen aan begrotingshoofdstukken. In de hiertoe opgestelde toezeggingsbrieven is aangegeven onder welke voorwaarden de bijdrage beschikbaar wordt gesteld en hoe de verantwoording dient te geschieden. Tot nu toe zijn op deze wijze voor een totaalbedrag van ongeveer € 26,4 mrd toezeggingen geformaliseerd. In Bijlage I bij deze begroting vindt u de afzonderlijke toezeggingen.

3. Ontvangsten

De voeding van het fonds in het jaar 2007 bestaat uit 40,9% van de niet-belastingmiddelen uit aardgasbaten. Het voedingspercentage 2007 is wettelijk vastgesteld in het Belastingplan 2007. Met ingang van 2008 kent het Fes conform de afspraken in het Coalitieakkoord een vaste voeding uit gasbaten, die derhalve niet meer fluctueert als gevolg van de hoogte van de gasbaten. Voor de begroting 2008 wordt deze vaste voeding bij begrotingswet vastgesteld. Een wijziging van de Fes-wet zelf wordt door het kabinet voorbereid.

Daarnaast bestaat de voeding van het fonds uit de opbrengsten uit hoofde van de structureel bespaarde rentelasten die het gevolg zijn van het in mindering brengen op de staatsschuld van common area baten en vervreemdingen van staatsdeelnemingen. Op de structureel bespaarde rentelasten bij vervreemdingen van staatsdeelnemingen wordt de daarmee samenhangende structurele derving van dividendontvangsten in mindering gebracht. Daarnaast wordt het Fes gevoed uit een annuïteit op basis van de opbrengsten van geveilde rechten met een looptijd gelijk aan de looptijd van de geveilde rechten.

Voor de meerjarige raming van ontvangsten uit hoofde van rentebesparingen zijn technische aannames gehanteerd. Uitgegaan is van behoedzame veronderstellingen ten aanzien van verkoop staatsdeelnemingen, veilingen en rente (rekening houdend met eventuele dividendderving). Voor de raming van de aardgasbaten voor 2007 is \$ 69,3 als olieprijs en \$ 1,34 per € als dollarkoers gehanteerd (zie ook artikel 21 Ontvangsten uit aardgasbaten).

4. Totaaloverzicht van het fonds

(x € 1,0 mln)	t/m 2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totaal
Investeringsimpuls 1994 (incl. Marin)	3 162							3 162
BR en HSL	4 525							4 525
SWAB	549							549
Extra impuls 1998	894	5						899
Impuls 1998 (incl. voorfinanc. BR HSL)	3 544	1 375	1 029	1 111	1 089			8 147
Impuls 2001	3 940	468	446	323	436	20	1	5 634
Bruggetje RA 1998	1 540							1 540
Fileplan Zichtbaar, Slim en Meetbaar	492							492
Impuls 2004 (Bsik)	295	190	136	170	19		2	813
Impuls 2005	462	651	384	234	211	74	69	2 085
Overig (Voorfinanciering GIS, Hubertustunnel, Kenniswijk, Reserveringen va. 2011)	218	29	105	151	97	1 193	1 272	3 065
MEP	3	36	73	101	166	205	205	789
Impuls 2006	6	310	392	323	234	107	241	1 613
Coalitieakkoord			144	288	408	519	477	1 835
Totale uitgaven	19 630	3 064	2 710	2 701	2 660	2 119	2 267	35 150
ONTVANGSTEN:								
Aardgasbaten	14 578	1 924	2 120	2 095	2 025	1 568	1 716	26 026
Rentebaten	2 844	574	590	606	635	551	551	6 350
Staatsdeelnemingen (eenmalig)	3 267							3 267
Overig vermogen	600							600
Common area	1 137							1 137
Extra export gas	1 352							1 352
Totale ontvangsten	23 778	2 498	2 710	2 701	2 660	2 119	2 267	38 733

De totale geraamde fondsuitgaven in enig jaar mogen niet hoger zijn dan de totale voor dat jaar geraamde ontvangsten, minus 10% van de voor dat jaar geraamde ontvangsten uit de aardgasbaten (de zogenaamde buffer), plus het cumulatief eindsaldo van het jaar ervoor. Dit is het zogenaamde kasplafond. In onderstaande tabel worden de in deze ontwerpbegroting opgenomen uitgaven geconfronteerd met het kasplafond.

(x € mln)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Geraamde uitgaven	3 064	2 710	2 701	2 660	2 119	2 267
Kasplafond	6 454	6 081	6 075	6 040	5 545	5 678

C. TOELICHTING PER BEGROTINGSARTIKEL

1. UITGAVEN

Bijdragen van het fonds aan andere begrotingen

Artikel 11. Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van verkeer en vervoer

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vastgestelde begr. 2007		2 160 995	1 848 260	1 854 126	2 002 012	719 188	16 364
1e suppl. begr. 2007		28 122	7 500	10 000	12 500	7 500	16 000
Mutatie		- 681 723	- 624 126	- 589 233	- 616 452	- 301 429	446 512
Ontwerp-begr. 2008	1 609 217	1 507 394	1 231 634	1 274 893	1 398 060	425 259	478 876

Op dit artikel worden de volgende bijdragen ten behoeve van het onderdeel verkeer en vervoer geraamd:

- De bijdragen aan projecten van het Infrastructuurfonds uit de investeringsimpuls 1998, de extra impuls 1998, de investeringsimpuls 2001, de investeringsimpuls 2005 en de investeringsimpuls 2006 voorzover deze voldoende zijn uitgewerkt.
- De uitgaven voor de gestegen kosten van de geluidsisolatie rond Schiphol (GIS) zijn op dit artikel opgenomen (totaal € 169 mln). Het betreft hier uitgaven in de jaren 2002 tot en met 2004. Terugbetaling van de voorfinanciering uit het infrastructuurfonds wordt gedekt door een verlenging van de bestaande heffingen in het kader van het Heffingenbesluit Geluidhinder Burgerluchtvaart (Stb. 82(284)) met ingang van 2008.
- De bijdrage aan het Infrastructuurfonds ten behoeve van het versneld aanpakken van zwakke schakels in de Nederlandse kust en dijkversterking (amendement van het lid Snijder-Hazelhoff).
- De bijdrage aan het Infrastructuurfonds ten behoeve van het project Mainport Rotterdam (PMR) voor de onderdelen Landaanwinning, BTW buitencontouren en Natuurcompensatie.

Vanwege het ontbreken van een direct verband tussen de inkomende Fes-middelen en de uitgaande projectuitgaven bij een aantal projecten binnen het Infrastructuurfonds zijn er tussen de Fes-beheerder en het Ministerie van Verkeer en Waterstaat afwijkende afspraken in verband met de verantwoording van deze middelen gemaakt. Deze afspraken betreffen de bereikbaarheidsprojecten voor de Investeringsimpuls 1994, SWT/TIB, de Investeringsimpuls 1998, de Extra impuls 1998, de Investeringsimpuls 2001, de Fes-brug, de voorfinanciering GIS en het programma «Enveloppe mobiliteit» (de projecten uit de investeringsimpuls 1994 en SWT/TIB zijn inmiddels afgerond; de Fes-brug en het programma «Enveloppe mobiliteit» worden geraamd binnen het Fes tot en met het jaar 2006).

Op basis van deze afspraken wordt jaarlijks aangetoond dat de totale Fes-waardige uitgaven binnen het Infrastructuurfonds (verminderd met de direct aan te wijzen Fes-projecten) groter dan of gelijk zijn aan de Fes-bijdrage aan de desbetreffende categorie in het Infrastructuurfonds (bereikbaarheid/«Enveloppe mobiliteit» en overig).

Voor de Fes-brug dient aangetoond te worden dat het resterende bedrag groter dan of gelijk is aan de Fes-brug.

Specificatie artikel 11							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Overig V&V extra impuls 1998	IF	4 763					
Voorfinanciering GIS	IF		- 32 000	- 33 000	- 34 000		- 35 000
Amendement Snijder-Hazelhoff	IF	23 140					16 000
PMR	IF					400 259	437 876
Bereikbaarheid/voorfinanciering	IF	1 100 010	974 542	1 067 053	1 064 020		
Bereikbaarheid en stedelijke ontwikkeling	IF	316 826	237 178	230 840	343 040		
Zuidas	IF				15 000	25 000	60 000
Vit.infrastructuur-bescherming OV tegen terroristische aanslagen	VenW/IF	4 983					
Betere benutting hoofdwegen Programma filevermindering	IF	41 086	21 914				
Betere benuttine hoofdwegen Dynamisch verkeersmanagement	IF	20 000	30 000				
Slimme benuttingsmaatregelen spoor	IF			10 000	10 000		
Versnelling hoofdwegen	IF	- 3 414					
		1 507 394	1 231 634	1 274 893	1 398 060	425 259	478 876

Specificatie mutatie							
(x € 1 000)		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Voorfinanciering GIS							- 35 000
Fileplan ZSM		- 246 000	- 246 000	- 246 000	- 246 000	- 246 000	
PMR						400 259	437 876
Fes-brug		- 406 134	- 300 927	- 245 233	- 215 276	- 216 364	- 16 364
Zuidas			- 15 000	- 25 000	- 45 000	25 000	60 000
Betere benutting hoofdwegen Programma filevermindering			6 212				
Versnelling infrastructuur Versnelling hoofdwegen		- 29 589	20 411			- 102 324	
Versnelling infrastructuur Beheer en onderhoud						- 107 000	
Versnelling infrastructuur Waterveiligheid			- 28 000	- 23 000	58 176		
Versnelling infrastructuur Zwakke schakels			- 20 000	- 50 000	52 000	- 55 000	
Totaal		- 681 723	- 624 126	- 589 233	- 616 452	- 301 429	446 512

Toelichting op de mutatie:

- *Voorfinanciering GIS* – de mutatie betreft de terugbetaling aan het Fes van € 35 mln in het kader van de Voorfinanciering GIS in 2012.
- *Fileplan ZSM en Fes-brug* – mede naar aanleiding van het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte heeft het kabinet besloten de Fes-brug af te schaffen. Enerzijds omdat dit ongewenste weglek van middelen voor economische structuurversterking betreft die niet meer past bij een vaste voeding van het fonds, anderzijds omdat het veelal structurele financiering betreft waarvoor het Fes niet bedoeld is. Vanwege het laatste punt, de structurele financiering, is eveneens de reeks Fileplan ZSM als Fes-bijdrage afgeschaft. Deze middelen vloeien nu rechtstreeks naar het Infrastructuurfonds. Het betreft beide budgettaire neutrale verschuivingen.

- *PMR* – de mutatie betreft de overboeking van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar artikel 11 Verkeer en vervoer (en naar de begroting van het Infrastructuurfonds) ten behoeve van het project Mainport Rotterdam (PMR) voor de onderdelen Landaanwinning, BTW buitencontouren en Natuurcompensatie.
- *Zuidas* – Met deze mutatie wordt de raming ten behoeve van het project Zuidas van het Infrastructuurfonds in overeenstemming gebracht met de uitgavenplanning van het project.
- *Programma filevermindering* – de mutatie betreft de doorwerking naar het jaar 2008 van de bij Slotwet 2006 verwerkte kasvertraging op dit project.
- *Versnelling infrastructuur* – de mutatie is onderdeel van de opschoning van het Fes van voorfinancieringsconstructies.

Artikel 12 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van milieu en duurzaamheid

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		205 927	144 976	138 400	195 100	205 000	
1e suppl. begr. 2007		48 933	7 820	11 450	4 310	2 540	1 458
Mutatie		1 580	104 150	58 500	25 100	36 000	211 000
Ontwerp-begr. 2008	73 579	256 440	256 946	208 350	224 510	243 540	212 458

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van milieu en duurzaamheid voorzover deze voldoende zijn uitgewerkt.

Specificatie artikel 12							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Milieutechnologie EET/IS	EZ	6 076	5 576				
Milieutechnologie PromT	VROM	9 415					
Westerschelde (inrichten EHS)	LNV	7 086	7 000	7 000	8 000		
Bodemsanering	VROM	17 030	16 700	16 600			
Luchtkwaliteit	VROM	165 622	102 600	29 700	200		
Luchtkwaliteit (roetfilters)	V&W	8 079					
Luchtkwaliteit	LNV	860	500	300	100		
Duurzaamheid-biobrandstoffen	VenW	2 042	2 500	3 500	2 000	1 000	1 458
Duurzaamheid-UKR	EZ	3 080	4 620	3 850	2 310	1 540	
Duurzaamheid-Europese aanbestedingsregeling CO ₂ opslag	VROM	250	250	2 500	6 000	6 000	6 000
MEP	EZ	35 900	73 200	100 900	165 900	205 000	205 000
Groninger pijpleiding	VROM	1 000	4 000	4 000			
Enveloppe luchtkwaliteit (lokale maatregelen)	VROM		40 000	40 000	40 000	30 000	
Totaal		256 440	256 946	208 350	224 510	243 540	212 458

Specificatie mutatie						
(x € 1 000)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Bodemsanering	330					
Luchtkwaliteit, VROM		59 900	12 000	- 20 900		
Duurzaamheid-Europese aanbestedingsregeling CO ₂ opslag	250	250	2 500	6 000	6 000	6 000
MEP						205 000
Groninger pijpleiding	1 000	4 000	4 000			
Enveloppe luchtkwaliteit (lokale maatregelen)		40 000	40 000	40 000	30 000	
Totaal	1 580	104 150	58 500	25 100	36 000	211 000

Toelichting op de mutatie:

De mutatie betreft voornamelijk de overboeking van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar artikel 12 Milieu en duurzaamheid (en naar de VROM-begroting) voor diverse projecten uit de enveloppen Luchtkwaliteit en Luchtkwaliteit lokale maatregelen van het Ministerie van VROM. Daarnaast betreft de mutatie het overboeken van middelen ten behoeve van de projecten Europese aanbestedingsregeling CO₂ opslag, Groningen pijpleiding en Bodemsanering van het Ministerie van VROM en de MEP van het Ministerie van EZ.

Artikel 13 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van kennis en innovatie

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		729 999	489 308	452 396	210 695	43 203	
1e suppl. begr. 2007		90 362	22 629	3 934	473	- 2 340	2 340
Mutatie		- 3 811	78 950	68 151	92 069	90 323	76 084
Ontwerp-begr. 2008	558 911	816 550	590 887	524 481	303 237	131 186	78 424

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd voor de projecten in het kader van kennis en innovatie voorzover deze voldoende zijn uitgewerkt.

Specificatie artikel 13						
(x € 1 000)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kenniswijk	3 803	3 000				
Impuls 1998	9 236	9 136	9 136	9 136		
Impuls 2001	70 818	78 608	78 608	78 535		
Impuls 2004 (Kennis Bsik)	177 667	136 254	169 947	17 960	250	2 340
Impuls 2005	331 786	168 629	99 468	72 974	40 792	1 830
Impuls 2006	223 240	168 260	114 322	67 632	29 144	13 254
Coalitieakkoord		27 000	53 000	57 000	61 000	61 000
Totaal	816 550	590 887	524 481	303 237	131 186	78 424

Specificatie mutatie							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kennis Technocentra	OCW				9 136		
VVE	OCW		8 100				
Topinstituut Farma	VWS	235	34 433	30 388	30 135	19 501	
Transgene gewassen	VROM	365					
Grootschalige researchfaciliteiten	OCW						1 830
Transitie samenwerking TU's	OCW					10 066	
Inn. progr. en toponderzoek-Phytophthora	LNV	- 138	373	361	248	- 844	
Inn.progr. en toponderzoek-WCFS+	EZ	- 3 000				3 000	
Vit. infra-XIRAF	JUS		- 50				
MS&ICT-Telemedisch Centrum Nederland	VWS	626	448	126			
MS&ICT-Landelijke uitrol sectorspecifiek EPD	VWS	247	493	247			
MS&ICT-Opschaling VideoTeleconsult in de revalidatiezorg	VWS	244	363	379			
MS&ICT-MultiModaal Mobiliteitsplatform	VenW	960	240				
Impuls veterinaire aviaire influenza	LNV			- 1 400	- 3 600	1 000	
NICIS	BZK	- 2 600	- 2 700	- 2 700	- 3 600	- 3 400	
Centre for Translational Molecular Medicine	EZ	3 750	3 750	- 11 250	3 750		
RSV	VWS						- 7 000
Rendement&excellentie Beroepsonderwijs in bedrijf-Fonds «versterking beroepsonderwijs-bedrijfsleven» (incl. Regie regionale keten)	OCW	- 5 000	5 000				
Beroepsonderwijs in bedrijf-Leren en werken	EZ	- 1 500	- 1 500	- 1 000	- 1 000		
OCW	OCW	2 000	3 000				
Beelden voor de toekomst	OCW						20 254
Kennis voor klimaat	VROM		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Biomedical materials	EZ		5 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Genomics	OCW		12 000	33 000	37 000	41 000	41 000
Totaal		- 3 811	78 950	68 151	92 069	90 323	76 084

Toelichting op de mutatie:

- *VVE en Transitie samenwerking TU's* – de mutatie betreft de doorwerking in het jaar 2008 respectievelijk in het jaar 2011 van de bij Slotwet 2006 verwerkte kasvertraging van deze projecten.
- *Impuls veterinaire aviaire influenza* – de mutatie is onderdeel van de opschoning van het Fes van voorfinancieringsconstructies.
- *NICIS* – als gevolg van de herschikking van taken tussen de Minister van BZK en de Minister voor Wonen, Wijken en Integratie (WWI) waartoe het kabinet heeft besloten, is de verantwoordelijkheid voor het Grotestedenbeleid overgegaan naar de Minister voor WWI. De mutatie betreft het overboeken van de NICIS middelen (€ 15 mln) van artikel 13 Kennis en innovatie (en van de begroting van het Ministerie van BZK) naar artikel 15 Projecten in voorbereiding van het Fes. Deze middelen zijn binnen het Fes gereserveerd voor het project NICIS van de Minister voor WWI.
- *Beroepsonderwijs in bedrijf* – de mutatie betreft het overboeken van € 5 mln, beschikbaar gesteld voor Beroepsonderwijs en bedrijf, van de

begroting van het Ministerie van EZ naar de begroting van het Ministerie van OCW. Het project wordt door het Ministerie van OCW uitgevoerd.

- Daarnaast betreft de mutatie de overboeking van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar artikel 13 Kennis en innovatie (en naar de desbetreffende departementale begroting) voor onder andere de projecten Technocentra, Grootschalige research faciliteiten en Beelden voor de Toekomst van het Ministerie van OCW, het project Topinstituut Farma en Respiratoir Syncytieel Virus (RSV) van het Ministerie van VWS en diverse projecten uit de enveloppe Maatschappelijke sectoren en ICT.
- Verder is de mutatie het gevolg van gewijzigde inzichten in het kasverloop van diverse projecten, waardoor de middelen anders over de jaren verdeeld worden. Het gaat hierbij om met name de volgende projecten: Centre for Translational Molecular Medicine en WCFS+ van het Ministerie van EZ, Phytophthora van het Ministerie van LNV en Rendement&excellentie van het ministerie van OCW.
- *Kenis voor klimaat* – voor het project Kennis voor Klimaat wordt in de jaren 2008 t/m 2012 € 50 mln beschikbaar gesteld, waarvan € 15 mln uit pijler 2 (Een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie) en € 35 mln uit pijler 3 (Duurzame leefomgeving) van het Coalitieakkoord. Dit programma van het Ministerie van VROM is positief beoordeeld door het CPB en de Commissie van Wijzen (CvW) en beoogt Nederland «klimaatbestendig» te maken en opgedane kennis te exporteren.
- *Biomedical materials* – het programma Biomedical Materials van het ministerie van EZ (€ 45 mln beschikbaar gesteld in de periode 2008–2012 uit pijler 2 van het Coalitieakkoord) is eveneens positief beoordeeld door het CPB en de CvW en creëert maatschappelijke waarde door verbetering van de behandelmogelijkheden in de gezondheidszorg.
- *Genomics* – voor het project Genomics van het Ministerie van OCW wordt in de periode 2008 t/m 2012 in totaal € 164 mln beschikbaar gesteld uit pijler 2 van het Coalitieakkoord. De totale bijdrage voor dit project is € 245 mln in de periode 2008 t/m 2014 (de € 81 mln in de jaren 2013 en 2014 is gereserveerd binnen het Fes). Het project richt zich op onderzoek naar de samenstelling van erfelijk materiaal en biedt hiermee kansen voor de verbetering van de kwaliteit van leven en voor versterking van de economische structuur. Het – n.a.v. aangedragen verbeterpunten van CvW en CPB – aangepaste voorstel is positief beoordeeld door de CvW.

Artikel 14 Bijdragen aan andere begrotingen in het kader van ruimtelijke ordening

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		224 268	88 557	28 021	25 087	20 654	
1e suppl. begr. 2007		94 693	52 384	7 002	- 8 850	- 524	500
Mutatie		2 538	24 158				
Ontwerp-begr. 2008	67 323	321 499	165 099	35 023	16 237	20 130	500

Op dit artikel worden de bijdragen geraamd in het kader van ruimtelijke ordening voor zover deze voldoende zijn uitgewerkt.

Specificatie artikel 14							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vitaliteit steden/Sleutelprojecten Natuur, milieu en stedelijke ontwikkeling (bedrijventerreinen)	VROM	245 774	35 332	21 111	1 800		
BIRK&Saneringsregeling	EZ	3 000					
BIRK/A2 Maastricht	VROM	57 193	100 609	8 912	9 437	20 130	500
BIRK/W4 Leiderdorp	IF	5 000	5 000	5 000	5 000		
Restauratie rijksmonumenten	VenW		24 158				
Archeologisch bodemonderzoek (Malta)	OCW	2 500					
	OCW	8 032					
Totaal		321 499	165 099	35 023	16 237	20 130	500

Specificatie mutatie							
(x € 1 000)		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vitaliteit steden/Sleutelprojecten		1 439					
BIRK&Saneringsregeling		1 099					
BIRK/W4 Leiderdorp			24 158				
Totaal		2 538	24 158				

Toelichting op de mutatie:

De mutatie betreft de overboeking van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar artikel 14 Ruimtelijke ordening (en naar de desbetreffende departementale begroting) in het kader van de Vitaliteit Steden/Sleutelprojecten en de BIRK&Saneringsregeling van het Ministerie van VROM en het BIRK-project W4 Leiderdorp van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

Artikel 15 Projecten in voorbereiding

Opbouw uitgaven (in € 1 000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		200 904	517 768	458 163	886 930	2 132 552	
1e suppl. begr. 2007		93 852	- 3 896	- 240	- 4 136		
Mutatie		- 132 924	- 48 463	200 550	- 165 282	- 833 985	1 496 721
Ontwerp-begr. 2008		161 832	465 409	658 473	717 512	1 298 567	1 496 721

Op dit artikel worden alle middelen geraamd die binnen het Fes worden gereserveerd voor projecten die in voorbereiding zijn. Zodra de projecten voldoende zijn uitgewerkt, worden de middelen overgeheveld naar de desbetreffende artikelen van de Fes-begroting en de departementale begrotingen.

Onderdeel hiervan zijn de middelen (max. € 3,65 mln per voorstel) uit de Investeringsimpuls 2005, die oorspronkelijk beschikbaar waren gesteld voor het uitwerken van een kwalitatief goed voorstel voor de Fes-meevaller 2006 voor de volgende zes voorstellen : Digitaal klantendossier (SZW), ITER (OCW), NICIS (BZK), RSV-vaccin (VWS), Delta-instituut (V&W) en SENSATION, voorheen PASSIE (Defensie). Op verzoek van de voor deze voorstellen verantwoordelijke departementen en in lijn met het CEKI-advies d.d. 13 juni 2007, wordt deze bestemmingsmogelijkheid zodanig herzien dat ook de met deze voorstellen gemoeide initiële kosten (bijvoorbeeld pilot-activiteiten, investeringen in de research-infrastructuur) uit dit bedrag gefinancierd kunnen worden onder de voorwaarde dat de subsidiabele periode beperkt blijft tot de periode 2 december 2005 (het oorspronkelijke MR-besluit) tot en met 31 december 2007.

Specificatie artikel 15						
(x € 1 000)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Verkeer en vervoer	70 462	172 066	137 066	119 066	761 497	592 000
Milieu en duurzaamheid	17 456	133 216	195 023	272 842	263 484	130 000
Kennis en innovatie	33 804	73 797	141 054	119 571	120 096	305 177
Ruimtelijke ordening	40 110	86 330	185 330	205 929	153 490	469 544
Divers				104		
Totaal	161 832	465 409	658 473	717 512	1 298 567	1 496 721

In Bijlage III bij deze begroting vindt u een uitgebreide specificatie van artikel 15 Projecten in voorbereiding.

Specificatie mutatie

(x € 1 000)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Technocentra				- 9 136		
BIRK projecten	- 3 441		- 9 131	- 12 685		
Vitaliteit steden/Sleutelprojecten			- 1 439			
Waddenfonds i.o.		- 33 878	- 33 878	- 33 878	- 542 052	
Transgene gewassen	- 365					
Topinstituut Farma	- 34 296	- 32 198	- 32 198	- 16 000		
Luchtkwaliteit	- 18 397	- 24 886	- 7 541	190		
Bodemsanering	- 66	- 99	- 99	- 66		
Duurzaamheid	- 59 901	221	221	221		
Maatschappelijke sectoren en ICT	- 2 006	- 2 207				
MEP				- 410 000		
PMR					- 389 000	
Infrastructuur Noordvleugel						319 000
Enveloppe NoMo					497	113 000
Enveloppe NoRu			75 000	75 000	- 149 010	225 000
Westerschelde					- 4 648	
Vrije ruimte kennis, innovatie en onderwijs			56 000	56 000	- 140 000	196 000
TTI watertechnologie			15	31	31	
Centre for Translational Molecular Medicine			33	132	165	
Beroepsonderwijs in bedrijf		219	285			
Reservering kennis/innovatie/onderwijs va. 2011						65 177
Groninger pijpleiding		- 9 000				
Integrale gebiedsopgaven	110	330	330	330		- 50 000
Enveloppe luchtkwaliteit		- 39 824	- 39 824	- 39 824	- 29 868	
Reservering ruimtelijk economische invest. va. 2011						212 544
NICIS	2 600	2 700	2 700	3 600	3 400	
Env Innovatie, kennis en onderzoek: Nader te verdelen			2 000	21 000	44 000	44 000
Env Infra en (vaar)wegen: investeren in wegen (incl. veiligheid)		14 000	24 000	24 000	38 000	50 000
Env Infra en (vaar)wegen: investeren in vaarwegen		5 000	20 000	45 000	55 000	50 000
Env Infra en (vaar)wegen: Luchtkwaliteit		6 000	6 000	6 000	7 000	
Env Reg. ec. beleid: Luchtkwaliteit		6 000	6 000	6 000	7 000	
Env Reg. ec. beleid: herstructurering bedr ter/verrommeling		1 000	5 000	8 000	10 000	
Env Reg. ec. beleid: sterke regio's		10 000	25 000	35 000	55 000	55 000
Env Reg. ec. beleid: nader te verdelen			5 000	12 500	12 500	27 000
Env Openbaar vervoer: Impuls spoorambitie	10 000	30 000	40 000	60 000	60 000	
Env Energie: Pakket project Schoner en Zuiniger/innovatie		19 000	50 000	81 000	112 000	112 000
Env Water en kust: Waterbeheer/KRW/WB21, nutriëntenpilots		43 000	58 000	68 000	53 000	18 000
Env Natuur, EHS en vitaal platteland: Luchtkwaliteit		3 000	4 000	4 000	4 000	
Prijsbijstelling	- 17 162	- 26 841	- 44 924	- 129 697	- 41 000	
Totaal	- 132 924	- 48 463	200 550	- 165 282	- 833 985	1 496 721

Toelichting op de mutaties:

- De mutatie betreft op de eerste plaats de overboeking van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar de desbetreffende uitgaven artikelen (respectievelijk de desbetreffende departementale begroting) voor diverse projecten uit de enveloppen Luchtkwaliteit en Luchtkwaliteit lokale maatregelen (Ministerie van VROM) en Maatschappelijke sectoren en ICT (diverse departementen). Daarnaast betreft de mutatie de projecten in het kader van de BIRK&Saneringsregeling en de projecten Europese aanbestedingsregeling CO₂ opslag en Groningen pijpleiding van het Ministerie van VROM, Technocentra van het Ministerie van OCW, het project Topinstituut Farma van het Ministerie van VWS, de MEP van het Ministerie van EZ en het BIRK-project W4 Leiderdorp en PMR van het Ministerie van VenW.

- *Waddenfonds* – mede naar aanleiding van het advies van de Studiegroep Begrotingsruimte heeft het kabinet besloten de Fes-brug af te schaffen. Omdat de binnen het Fes gereserveerde middelen voor het Waddenfonds via de Fes-brug naar het Waddenfonds overgeboekt worden, wordt deze reservering ook afgeschaft. Deze middelen vloeien nu via de Aanvullende post van het Rijk naar het Waddenfonds. Het betreft een budgettaire neutrale verschuiving.
- *MEP* – De mutatie betreft het doorschuiven van middelen naar latere jaren en het overboeken van middelen van artikel 15 Projecten in voorbereiding naar artikel 12 Milieu en duurzaamheid (en naar de begroting van het ministerie van EZ).
- Voor de jaren 2012–2020 zijn binnen het Fes middelen gereserveerd die bestemd zijn voor de Noordvleugel, de Nota Mobiliteit en de Nota Ruimte. Daarnaast zijn middelen gereserveerd voor Kennis, innovatie en onderzoek en voor ruimtelijk economische investeringen. Deze projecten/enveloppes zullen nader uitgewerkt worden alvorens middelen aan de departementale begrotingen worden toegevoegd. De mutatie betreft het verwerken van de reservering voor 2012.
- De reserveringen voor enveloppen, die nog niet verdeeld zijn en/of waarover nog geen besluitvorming heeft plaats gevonden en voor projecten die nog niet voldoende zijn uitgewerkt en nog niet overgeboekt kunnen worden naar de desbetreffende departementale begroting, worden geraamd op artikel 15 Projecten in voorbereiding en krijgen jaarlijks prijscompensatie binnen het Fes (voorzover hierover geen afwijkende afspraken gemaakt zijn). De mutatie betreft het verdelen van de prijscompensatie tranche 2007 voor de bovengenoemde categorieën. Daarnaast wordt de resterende reservering voor prijscompensatie t/m 2012, die gereserveerd was binnen het Fes, overgeboekt naar de aanvullende post. De prijscompensatie Fes wordt met ingang van het jaar 2008 geraamd op de aanvullende post en jaarlijks verdeeld over de desbetreffende projecten/enveloppen via het Fes. De vaste Fes-voeding wordt hier jaarlijks voor opgehoogd.
- *NICIS* – De mutatie betreft het overboeken van de NICIS middelen (€ 15 mln) van artikel 13 Kennis en innovatie (en van de begroting van het Ministerie van BZK) naar artikel 15 Projecten in voorbereiding van het Fes. Deze middelen zijn binnen het Fes gereserveerd voor het project NICIS van de Minister voor WWI (zie ook toelichting artikel 13).
- De overige mutaties betreffen de bijdragen geraamd voor de hieronder genoemde enveloppen/projecten uit het Coalitieakkoord:

Enveloppe Innovatie, kennis en onderzoek

Nader te verdelen via Fes-procedure

Departementen kunnen projectvoorstellen indienen, waarbij voorrang wordt gegeven aan projecten voor duurzame energie (VROM). Na toetsing door het CPB en de CvW worden de beste projecten geselecteerd.

Enveloppe Infra en (vaar)wegen

Investeren in wegen

Er worden middelen gereserveerd voor kleinschalige maatregelen (quick wins), aanpak van knooppunten, een pilot Dynamisch Verkeersmanagement rond Amsterdam en vergroting van de verkeersveiligheid.

Investeren in vaarwegen

Er komen maatregelen om de infrastructuur van vaarwegen op korte termijn beter te benutten en het bedieningsniveau voor sluizen/bruggen te verbeteren. Verder wordt ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid van binnenhavens.

Luchtkwaliteit (ook in enveloppe Regionaal Economisch Beleid)

Er worden middelen aangewend voor verbetering van de luchtkwaliteit om infra en wegen aan te kunnen leggen. Verder maken lokale maatregelen het mogelijk om grote lokale projecten doorgang te laten vinden, wat bijdraagt aan de regionale economie.

Enveloppe Regionaal Economisch Beleid

Herstructurering bedrijventerreinen

Voor de herstructurering van bedrijventerreinen en het tegengaan van verrommeling van het landschap worden middelen beschikbaar gesteld.

Sterke regio's

Regionale knelpunten van nationaal belang zullen door het rijk financieel worden ondersteund. De toegang van grootstedelijke regio's wordt verbeterd door effectieve en kleinschalige maatregelen te nemen (o.a. afstemming reisinformatie en verbetering aansluitingen hoofdwegennet en onderliggend wegennet).

Enveloppe Openbaar Vervoer

Impuls spoorambitie

Voor het realiseren van de ambitie van 5% groei per jaar van het openbaar vervoer worden direct uitvoerbare maatregelen genomen als perronverlenging en seinverdichting op drukke routes.

Enveloppe Energie

Pakket project Schoner en Zuiniger: innovatie

Een deel van de middelen voor het project Schoner en zuiniger zal via het Fes aangewend worden voor innovatie. Voor de honorering van projectvoorstellen wordt een aparte procedure vormgegeven.

Enveloppe Water en Kust

Waterbeheer: KRW/WB21, nutriëntenpilots

De middelen zullen ondermeer worden ingezet voor te ontwikkelen kosteneffectieve maatregelen voor waterkwaliteit en -kwantiteit in relatie tot de Kaderrichtlijn Water (KRW) en WB21. Hierbij zullen ook de door V&W, VROM en LNV genoemde nutriëntenpilots worden betrokken.

Enveloppe Natuur, EHS en vitaal platteland

Luchtkwaliteit

Investerings in luchtwassers in stallen zullen via het Fes gestimuleerd worden: luchtwassers verminderen de uitstoot van zowel fijnstof als van ammoniak, wat de natuurcondities verbetert.

2. ONTVANGSTEN

Ontvangsten van het fonds

Artikel 21 Ontvangsten uit aardgasbaten

Opbouw ontvangsten (in € 1000)							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		3 131 000	2 149 000	1 779 000	1 411 000	1 391 000	
1e suppl. begr 2007		- 1 125 000					
Mutatie		- 82 000	- 28 755	316 128	613 616	176 842	1 716 139
Ontwerp-begr. 2008	3 379 907	1 924 000	2 120 245	2 095 128	2 024 616	1 567 842	1 716 139

Op dit artikel zijn de voor het fonds bestemde ontvangsten uit aardgas geraamd. De aardgasbaten raming in het jaar 2007 betreft 40,9% van de niet-belastingontvangsten uit aardgas, zoals geraamd op de begroting van Economische Zaken in het jaar 2007. Vanaf 2008 is conform de afspraken in het Coalitieakkoord sprake van een vaste Fes-voeding waarbij de voeding uit gasbaten bij begrotingswet wordt vastgesteld.

Toelichting op de mutatie

- *Aanpassing raming 2007* – de bepalende factoren voor de geraamde aardgasbaten zijn de aardgasprijs, die gerelateerd is aan de prijs van olie in dollars, de veranderde euro/dollar koers en het volume van de verkopen.

De raming voor 2007 is naar beneden bijgesteld vanwege de olieprijs die lager uitviel dan geraamd en vanwege de lagere productie als gevolg van de warme winter en het warme voorjaar.

Uitgegaan is van de volgende veronderstellingen:

Kengetallen aardgasbatenraming

	2007
Hoeveelheidgegevens:	
Productie (mrd m ³)	69
Prijsgegevens (bron:CPB):	
Euro/dollarkoers (€/\$)	1,34
Olieprijs (\$/vat)	69,3

- Voor het jaar 2008 en later is sprake van een vaste Fes-voeding uit gasbaten. De mutatie betreft de aanpassing van de raming die daaruit voortvloeit en die nodig is om de voorziene Fes-uitgaven te dekken.

Artikel 22 Voeding uit incidentele baten

Opbouw ontvangsten (in € 1000)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		564 114	614 968	635 296	664 145	584 060	
1e suppl. begr 2007		8 244	- 28 332	- 32 298	- 32 299	- 33 220	
Mutatie		1 622	3 094	3 094	3 094		550 840
Ontwerp-begr. 2008	561 074	573 980	589 730	606 092	634 940	550 840	550 840

Met ingang van 1999 worden eenmalige opbrengsten in de vermogenssfeer ten gunste van de staatsschuld gebracht en komen de daardoor structureel bespaarde rentelasten (gecorrigeerd voor eventuele dividenderving) ten gunste van het Fes.

Voor zover de voeding betrekking heeft op opbrengsten van veilingen van rechten, wordt met ingang van 2002 op dit artikel de voeding van het Fes geraamd op basis van annuïteiten. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de algemene toelichting bij deze begroting.

Toelichting op de mutatie

De mutatie wordt veroorzaakt door twee factoren:

- Ten eerste heeft Het College van Beroep van het Bedrijfsleven geoordeeld dat radiostations het «éénmalige bedrag», dat naast het financiële instrument onderdeel was van de vergelijkende toets van 2003, definitief verschuldigd zijn aan de staat. Er is reeds voor € 21 mln terugbetaald. Nog enkele terugbetalingen zullen volgen. Het Fes wordt met een annuïteit over bovenstaand bedrag gevoed.
- Ten tweede is in 2003 ten onrechte een vergunning voor het gebruik van frequenties voor landelijke commerciële radio voor Nederlandstalige muziek (kavel A9) uitgegeven aan RTL FM. Als gevolg van deze onjuiste vergunningverlening heeft RTL FM schade geleden. Met RTL FM is overeenstemming bereikt over een minnelijke schikking ter vergoeding van de schade. Deze kosten worden in mindering gebracht op het Fes.

Per saldo leiden deze twee mutaties tot een extra voeding van het Fes van in totaal ca. € 11 mln.

Saldi

Artikel 31 Voordelig eindsaldo/beginsaldo

Voordelig eindsaldo

Opbouw standen (in € 1000)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		3 786 441	3 461 539	2 944 728	1 700 049	554 512	
1e suppl. begr 2007		- 937 483	- 1 052 251	- 1 116 694	- 1 153 290	- 1 193 686	
Mutatie		733 959	1 173 629	1 754 883	3 036 158	4 222 091	
Ontwerp-begr. 2008	4 148 653	3 582 917	3 582 917	3 582 917	3 582 917	3 582 917	3 582 917

Op dit artikel wordt het voordelig eindsaldo geraamd. Het voordelig eindsaldo is gelijk aan het positieve verschil in enig jaar tussen de ontvangsten inclusief batig beginsaldo en de uitgaven inclusief nadelig beginsaldo.

Vanwege de vaste voeding die aansluit bij de uitgaven zoals opgenomen in deze begroting voor 2008 en latere jaren, is het voordelig eindsaldo constant in deze jaren. Omdat dit boekhoudkundige saldo in beginsel is belegd met uitgaven in de jaren na deze kabinetsperiode, is het niet beschikbaar om extra uitgaven uit te financieren. Bij de wijziging van de Fes-wet die door het kabinet wordt voorbereid, zal ook worden bezien of en zo ja, hoe daarin een nieuwe toekomstbestendige voedingssystematiek wordt meegenomen. In het kader van zo'n toekomstbestendige voedingssystematiek zal ook de functie van het voordelig saldo worden bezien.

Toelichting op de mutatie

De nieuwe mutatie is per saldo het gevolg van de mutaties in de bijdragen aan de begrotingshoofdstukken en bij de ontvangsten. Een neerwaartse mutatie in de bijdragen leidt tot een opwaartse mutatie bij het voordelig eindsaldo. Een opwaartse mutatie bij de ontvangsten (inclusief het voordelig beginsaldo) heeft hetzelfde effect. De nieuwe mutatie is als volgt opgebouwd (de raming in 2012 vloeit voort uit de extrapolatie van de uitgaven en ontvangsten):

(x € 1 000)	2007	2008	2009	2010	2011
Uitgavenmutatie 11	681 723	624 126	589 233	616 452	301 429
Uitgavenmutatie 12	- 1 580	- 104 150	- 58 500	- 25 100	- 36 000
Uitgavenmutatie 13	3 811	- 78 950	- 68 151	- 92 069	- 90 323
Uitgavenmutatie 14	- 2 538	- 24 158			
Uitgavenmutatie 15	132 924	48 463	- 200 550	165 282	833 985
Ontvangstenmutatie 21	- 82 000	- 28 755	316 128	613 616	176 842
Ontvangstenmutatie 22	1 622	3 094	3 094	3 094	
Mutatie voordelig beginsaldo		733 959	1 173 629	1 754 883	3 036 158
Correctie voordelig eindsaldo	- 3				
Totaal mutatie	733 959	1 173 629	1 754 883	3 036 158	4 222 091

De technische correctie van het voordelig eindsaldo is nodig vanwege cumulatie van afrondingsverschillen.

Voordelig beginsaldo

Opbouw standen (in € 1000)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ontwerp-begr. 2007		3 613 420	3 786 441	3 461 539	2 944 728	1 700 049	
1e suppl. begr 2007		535 233	- 937 483	- 1 052 251	- 1 116 694	- 1 153 290	
Mutatie			733 959	1 173 629	1 754 883	3 036 158	
Ontwerp-begr. 2008	2 516 702	4 148 653	3 582 917	3 582 917	3 582 917	3 582 917	3 582 917

Op dit artikel wordt het voordelig eindsaldo van het voorafgaande jaar geraamd, welk saldo op grond van het eerste lid van artikel 4 van de Wet Fes ten gunste van de begroting van het fonds in enig jaar komt (zie ook de toelichting bij uitgavenartikel 31 Voordelig eindsaldo). Het voordelig eindsaldo van jaar t is het voordelig beginsaldo van jaar t+1.

Toelichting op de mutatie

De nieuwe mutatie sluit aan op de mutatie in het voordelig eindsaldo van het voorafgaande jaar en is bij dat artikelonderdeel nader toegelicht.

BIJLAGE I

Specificatie van toezeggingen			
Aan	d.d.	Voor project(en)	(in € mln)
EZ	16.08.94	HPCN en NOBIS	27,2
VenW	16.08.94	Verkeer en vervoer, Bodemsanering, LWI, Transporttechnologie en Ondergronds bouwen	2 071,50
VROM	16.08.94	Bodemsanering	136,1
OCW	16.08.94	Mainport Rotterdam en MIBITON	20,4
LNV	16.08.94	Agro ketenmanagement	13,6
VenW	16.02.96	Betuweroute (BR)	43,6
EZ	15.08.96	MARIN	45,4
VenW	20.12.96	Betuweroute en Hogesnelheidslijn	1 832,80
VenW	22.01.98	Hogesnelheidslijn (HSL)	7,7
VenW	12.01.99	Samen Werken Aan Bereikbaarheid (SWAB)	592,2
VenW	12.01.99	Betuweroute (BR)	315,4
VenW	12.01.99	Impuls ruimtelijk economische structuur	846,8
VenW	12.01.99	Doorloop na 1998 van verkeer en vervoer projecten uit Investeringsimpuls 1994	830,4
VenW	12.01.99	Hogesnelheidslijn (HSL)	23,6
VROM	12.01.99	Impuls ruimtelijk economische structuur, ontsluiting vinex-locatie Deventer – Colmschate Noord.	11,3
VROM	15.10.99	Stichting kennisontwikkeling en kennistransfer Bodem (SKB)	15,9
VenW	15.10.99	Ondergronds Logistiek Systeem (OLS)	4,1
EZ	15.10.99	Gigaport	64,4
VenW	15.10.99	Connekt, Kenniscentrum Verkeer en Vervoer	15,9
VenW	15.10.99	Expertisenetwerk Meervoudig Ruimtegebruik (EMR)	15,9
OCW	15.10.99	Wetenschap en Technologie Centrum Watergraafsmeer	13,6
OCW	15.10.99	Biomade	6,8
OCW	15.10.99	Kaderregeling Technocentra	18,2
LNV	15.10.99	Ketennetwerken, Clusters en ICT (KLICT)	13,2
OCW	15.10.99	Delfts Cluster	19,1
VenW	21.12.99	Samen Werken Aan Bereikbaarheid (SWAB)	- 45,4
VenW	21.12.99	Bereikbaarheidsimpuls 1998	148,8
EZ	21.12.99	Economie Ecologie en Technologie (EET)	18,2
EZ	21.12.99	Regeling Kennis Experimentele Faciliteiten	11,3
VROM	21.12.99	Programma Milieutechnologie (ProMT)	9,1
VROM	21.12.99	Nationaal Initiatief voor Duurzame Ontwikkeling (NIDO)	12,7
VenW	18.12.00	Bereikbaarheid voorfinanciering	505,6
OCW	18.12.00	ICT en Onderwijs	467,4
OCW	18.12.00	Kennis, onderzoek en innovatie	113,4
VenW	19.12.00	Hogesnelheidslijn (HSL)	172,4
VenW	19.12.00	Fes-brug	158,8
VenW	21.02.01	Prijscompensatie Samen Werken Aan Bereikbaarheid (SWAB)	2,5
VenW	21.02.01	Hubertustunnel (inclusief prijscompensatie)	27,4
VenW	20.12.01	Prijscompensatie Investeringsimpuls 1994	8,1
VenW	20.12.01	Prijscompensatie Impuls ruimtelijk economische structuur	26,5
VenW	20.12.01	Prijscompensatie Hubertustunnel	1
VenW	20.12.01	Prijscompensatie Bodemsanering	1,2
VenW	2.11.01	Kenniswijk Eindhoven	45,4
VenW	2.11.01	Hogesnelheidslijn (HSL)	375,7
VenW	2.11.01	Voorfinanciering Samen Werken Aan Bereikbaarheid (SWAB)	506,9
VenW	2.11.01	Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR)	259,3
VenW	2.11.01	Fes-brug	237
OCW	2.11.01	Prijscompensatie ICT en Onderwijs (impuls 2001)	21
OCW	2.11.01	Prijscompensatie kennis, onderzoek en innovatie	5,1
EZ	2.11.01	Herstructurering bedrijventerreinen	47,4
EZ	2.11.01	Kennis, onderzoek en innovatie	237,1
VenW	20.12.01	Ven W impuls 1994	9,1
VenW	2.05.02	Voorfinanciering Geografische Informatie Systemen (GIS)	169
EZ	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 Kenniswijk	0,3
EZ	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 Milieu en stedelijke ontwikkeling (Bedrijventerreinen)	0,3
EZ	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 Kennis, onderzoek en innovatie	1,6
OCW	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 Kennis (ICT en Onderwijs)	3,2

Specificatie van toezeggingenbrieven

Aan	d.d.	Voor project(en)	(in € mln)
OCW	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 Kennis, onderzoek en innovatie	0,8
VenW	30.01.03	Prijscompensatie tranche 2002 voor verschillende projecten	76,2
VenW	30.01.03	Infrastructuurfonds	2 133,0
EZ	19.02.03	Milieutechnologie EET	9,1
VROM	3.03.03	Programma Milieutechnologie (ProMT) 2003	3,7
OCW	14.07.03	Technocentra	27,2
EZ	11.12.03	ICES/KIS-3-projecten	308,9
OCW	11.12.03	ICES/KIS-3-projecten	248,9
VWS	11.12.03	ICES/KIS-3-projecten	44,8
VROM	11.12.03	ICES/KIS-3-projecten	90
VenW	11.12.03	ICES/KIS-3-projecten	37,4
VROM	16.12.03	Programma Milieutechnologie (ProMT)	13,6
VROM	16.12.03	Nieuwe Sleutelprojecten (NSP)	339,9
VenW	16.12.03	Enveloppe Mobiliteit (Strategisch Akkoord 2002)	1 476,0
VenW	16.12.03	HSL-zuid bevestiging 2003	430,9
VenW	16.12.03	Verkeer&Vervoer, Impuls 1998 bevestiging 2003	604,5
VenW	16.12.03	Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) bevestiging 2003	753
VenW	16.12.03	Fes-bruggetje bevestiging 2003	283,3
VenW	16.12.03	Betuweroute bevestiging 2003	286,9
VenW	9.1.04	Hubertustunnel	- 17,1
EZ	21.02.03	ICES/KIS-3-projecten	0,5
LNV	18.3.04	ICES/KIS-3-projecten Transitie duurzame landbouw	30
VenW	18.3.04	ICES/KIS3-projecten Transitie duurzame mobiliteit	30
VROM	18.3.04	ICES/KIS3-projecten Systeeminnovaties	10
EZ	3.6.04	SOS-Regeling	45,4
VenW	18.11.04	Betuweroute (BR) bevestiging 2004	112,8
VenW	18.11.04	Hogesnelheidslijn HSL bevestiging 2004	9,4
VenW	18.11.04	Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) bevestiging 2004	735,4
VenW	18.11.04	Fes Brug bevestiging 2004	187,7
VenW	18.11.04	Verkeer en vervoer, impuls 1998 bevestiging 2004	88,1
VenW	17.12.04	BIRK-projecten (Hoogmade, A2 Maastricht, W4 Leiderdorp)	69,9
OCW	7.12.05	Kennis Technocentra	45,4
OCW	7.12.05	VVE	19,0
EZ	7.12.05	Innovatievouchers	60,0
OCW	7.12.05	Faciliteiten nanotechnologie (cleanrooms)	17,0
EZ	7.12.05	Holst Center	40,0
EZ	7.12.05	Technostarters	12,0
LNV	7.12.05	Plantkundig onderzoek	9,0
OCW	7.12.05	TNO Automotive	10,7
EZ	7.12.05	Sleutelgebieden	40,0
LNV	7.12.05	Westerschelde (inrichten EHS)	30,0
VenW	7.12.05	Zuidas	100,0
OCW	7.12.05	Monumenten (restauratie rijksmonumenten)	100,0
OCW	7.12.05	Malta (archeologisch bodemonderzoek)	10,0
VWS	7.12.05	Topinstituut Farma	130,0
VROM	10.01.06	Transgene gewassen	10,0
VROM	10.01.06	Budget Investerings Ruimtelijke kwaliteit (BIRK)	357,5
VenW	18.01.06	Betuweroute (BR) bevestiging 2005	- 4,8
VenW	18.01.06	Hogesnelheidslijn HSL bevestiging 2005	294,4
VenW	18.01.06	Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) bevestiging 2005	640,0
VenW	18.01.06	Fes Brug bevestiging 2005	150,7
VenW	18.01.06	Verkeer en vervoer, impuls 1998 bevestiging 2005	120,6
OCW	16.08.06	MS&ICT Contentstimuleringsregeling	1,2
VWS	16.08.06	MS&ICT KOALA	1,2
VWS	16.08.06	MS&ICT Madonna	1,2
VenW	16.08.06	MS&ICT MultiModaal Mobiliteitsplatform	1,2
BZK	16.08.06	MS&ICT Opschaling beveiligingsketens	1,2
VenW	23.08.06	Vit. Infra-compartmentering dijken	2
EZ	23.08.06	Vit. infra-cybercrime	4
BZK	23.08.06	Vit. infra-centrale technische fall back voorziening	5
BZK	23.08.06	Vit. infra-bescherming tegen elektronische aanvallen	1,5
BZK	23.08.06	Vit. infra-nationaal adviescentrum vitale infrastructuur (NAVI)	5
Just	23.08.06	Vit. infra-XIRAF	2,3
Just	23.08.06	Vit. infra-reconstructie dmv 3D camerabeelden	2,9

Specificatie van toezeggingenbrieven

Aan	d.d.	Voor project(en)	(in € mln)
Just	23.08.06	Vit. infra-CBRN-security	1,4
Just	23.08.06	Vit. infra-cameratoezicht sensing en triggering	1
VenW	23.08.06	Vit.infra-bescherming OV tegen terroristische aanslagen	5
OCW	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-GATE	10,1
VenW	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-Haaglanden	3
LNV	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-Phytophthora	10
EZ	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-WCFS+	33,2
EZ	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-scheidingstechnologie PPS	15,1
EZ	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-technostarters in de creatieve industrie	5
LNV	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-potato genoom sequencing	3
LNV	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-TTI Groene Genetica	20,1
Just	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-VIA(ICT schil CT infobox), Just	3,1
BZK	23.08.06	Inn.progr. en toponderzoek-VIA, BZK	1,9
VROM	23.08.06	Luchtkwaliteit VROM	388,6
VenW	23.08.06	Luchtkwaliteit V&W (roetfilters)	12,1
LNV	23.08.06	Luchtkwaliteit LNV	1,9
VenW	23.08.06	Amendement Snijder-Hazelhoff	50
EZ	23.08.06	MEP	993,6
OCW	23.08.06	TNO Automotive	0,1
OCW	23.08.06	Modernisering VMBO scholen (OCW)	283,7
LNV	23.08.06	Modernisering VMBO scholen (LNV)	16,3
OCW	23.08.06	Beroepskolom MBO (OCW)	76,7
LNV	23.08.06	Beroepskolom MBO (LNV)	4,3
OCW	23.08.06	Transitie samenwerking TU's	50,3
VROM	23.08.06	Bodemsanering, VROM	50,3
OCW	23.08.06	Grootschalige researchfaciliteiten	100,7
VenW	23.08.06	Bijdrage systeemkosten tolheffing	100,7
OCW	7.12.06	MS&ICT-Frequentie Nu: Games Atelier	0,5
OCW	7.12.06	MS&ICT-Groeien door Games	1,2
OCW	7.12.06	MS&ICT-Leren in een virtuele wereld	1,2
OCW	7.12.06	MS&ICT-Games to learn	1,1
OCW	7.12.06	MS&ICT-LOGO	0,6
OCW	7.12.06	MS&ICT-Virtuele games als uitdagend Leermiddel	1,1
EZ	9.10.06	Duurzaamheid-UKR	15,4
VenW	9.10.06	Duurzaamheid-Biobrandstoffen	12,5
OCW	23.11.06	Parelsnoer	35
LNV	23.11.06	Impuls veterinaire aviaire influenza, 5 mln voorfinanciering	15
EZ	23.11.06	TTI watertechnologie	17,5
BZK	23.11.06	NICIS	15
EZ	23.11.06	Centre for Translational Molecular Medicine	75
OCW	23.11.06	ITER	15
VWS	23.11.06	RSV, voorfinanciering	27,9
OCW	23.11.06	Rendement&excellentie	50
OCW	23.11.06	Investeringsagenda beta&techniek	60
OCW	23.11.06	Leren door te experimenteren	25
OCW	23.11.06	Leerwerktrajecten voor jongeren op maat	26,3
EZ	23.11.06	Fonds «versterking beroepsonderwijs-bedrijfsleven» (incl. Regie regionale keten)	32,5
OCW	23.11.06	EVC trajecten en procedures	10,5
OCW	23.11.06	Docentstages in het bedrijfsleven	16
OCW	23.11.06	Leermateriaal en examenmateriaal	29,5
OCW	23.11.06	Beelden voor de toekomst, 64 mln voorfinanciering	154
EZ	23.11.06	Onderwijs&ondernemerschap	20
OCW	23.11.06	VVE (versnelling)	45
VenW	23.11.06	Programma filevermindering (betere benutting hoofdwegen)	65
VenW	23.11.06	Dynamisch verkeersmanagement (betere benutting hoofdwegen)	50
VenW	23.11.06	Slimme benuttingsmaatregelen spoor	20
VROM	23.11.06	Groninger pijpleiding	9
VenW	16.01.07	Versnelling hoofdwegen, voorfinanciering	362
VenW	16.01.07	Beheer en onderhoud, voorfinanciering	107
VenW	16.01.07	Waterveiligheid, voorfinanciering	109,2
VenW	16.01.07	Zwakke schakels, voorfinanciering	177
VenW	16.01.07	Hogesnelheidslijn HSL bevestiging 2005	98,9
VenW	16.01.07	Bereikbaarheidsoffensief Randstad (BOR) bevestiging 2005	444,8

Specificatie van toezegingsbrieven

Aan	d.d.	Voor project(en)	(in € mln)
VenW	16.01.07	Fes Brug bevestiging 2005	275,0
VenW	16.01.07	Verkeer en vervoer, impuls 1998 bevestiging 2005	496,7
EZ	16.01.07	Kenniswijk	- 12
VROM	16.01.07	Transgene gewassen, prijscompensatie tranche 2006	0,07
OCW	16.01.07	Technocentra, prijscompensatie tranche 2006	0,3
VWS	16.01.07	Topinstituut Farma, prijscompensatie tranche 2006	0,8
VROM	16.01.07	Nieuwe Sleutelprojecten (NSP), prijscompensatie tranche 2006	1,4
VROM	16.01.07	Budget Investerings Ruimtelijke kwaliteit (BIRK), prijscompensatie tranche 2006	1,2
VenW	16.01.07	W4 Leiderdorp, prijscompensatie tranche 2006	0,2
VWS	16.01.07	BSIK VWS, prijscompensatie tranche 2006	0,2
VROM	16.01.07	BSIK VROM, prijscompensatie tranche 2006	0,5
VenW	16.01.07	Verkeer en vervoer, prijscompensatie tranche 2001	10,5
VWS	9.02.07	Inn.progr. en toponderzoek-uitwerking voorstel RSV	3,7
Def	9.02.07	Inn.progr. en toponderzoek-uitwerking voorstel Passie	2,9
BZK	9.02.07	Inn.progr. en toponderzoek-uitwerking voorstel NICIS	0,8
VenW	13.06.07	Betuweroute (BR)	- 175,9
VenW	13.06.07	Hogesnelheidslijn HSL	- 118,9
VenW	13.06.07	Fes Brug	- 6,7
VenW	13.06.07	Bereikbaarheid (12 mld pakket)	- 44
VenW	13.06.07	Bereikbaarheid en stedelijke ontwikkeling	- 30,1
VWS	13.06.07	MS&ICT-Opschaling VideoTeleconsult in de revalidatiezorg	1
VWS	13.06.07	MS&ICT-TeleMedisch Centrum Nederland	1,2
VWS	13.06.07	MS&ICT-Landelijke uitrol sectorspecifiek EPD	1
OCW	13.06.07	MS&ICT-Business games à la carte	1,2
EZ	22.06.07	Duurzaamheid-UKR CO ₂ afvangtechnologie	20
VROM	22.06.07	Duurzaamheid-Europese aanbestedingsregeling CO ₂ opslag	60
VenW	22.06.07	Duurzaamheid-Innovatieprogramma duurzaam openbaar busvervoer	10
EZ	22.06.07	Duurzaamheid-Verhoging budget vierde tender UKR	25
EZ	22.06.07	Duurzaamheid-Energietender in Technopartner Seed Faciliteit	8
VROM	12.07.07	Budget Investerings Ruimtelijke kwaliteit (BIRK), VROM	- 15,1
LNv	12.07.07	Budget Investerings Ruimtelijke kwaliteit (BIRK), LNv	15,1
EZ	12.07.07	Energiebesparingstender van de UKR	10
EZ	12.07.07	Ophogen budget voor de huidige Energie Onderzoek Subsidie Demo-tender	2,6
VROM	12.07.07	ProMT 2007-2010	19
VROM	12.07.07	Luchtkwaliteit (lokale maatregelen)	150
WWI	12.07.07	NICIS	15
BZK	12.07.07	NICIS	- 15
Totaal			26 354,98

BIJLAGE II

Specificatie artikel 13							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kenniswijk	EZ	3 803	3 000				
Kennis Bsik (leven met water en processysteeminnovatie)	V&W/IF	8 030	6 310	5 679			
Kennis Bsik (Transumo)	V&W	6 000	8 100	7 700			
Kennis Bsik	VWS	8 960	7 920		4 860		2 340
Kennis Bsik	EZ	72 174	55 564	83 031	4 331		
Kennis Bsik	OCW	52 386	32 794	52 647	5 071		
Kennis Bsik	VROM	20 650	19 566	16 033			
Kennis Bsik	LNV	9 468	6 000	4 857	3 698	250	
Kennis Technocentra	OCW	9 236	9 136	9 136	9 136		
Kennis (ICT en onderw)	OCW	47 776	47 776	47 776	47 776		
Kennis onderzoek en innovatie	EZ	11 100	18 888	18 888	18 888		
Kennis, onderz. en inn. (vernieuwingsimpuls)	OCW	11 941	11 944	11 944	11 871		
VMBO/funderend onderwijs OCW	OCW	146 885					
VMBO/funderend onderwijs LNV	LNV	8 172					
VVE	OCW	9 937	8 100				
Innovatievouchers	EZ	28 257	24 000	5 400			
Holst Center	EZ	12 000	18 300				
Technostarters	EZ	8 500	3 000				
Plantkundig onderzoek	LNV	2 504	2 395	2 035	1 600		
Sleutelgebieden	EZ	13 389	10 222	10 222	5 667		
Topinstituut Farma	VWS	10 235	34 433	30 388	30 135	19 501	
Transgene gewassen	VROM	1 615	2 400	2 800	2 100	950	
Grootschalige researchfaciliteiten	OCW	30 642	22 822	10 162	3 902	1 830	1 830
Transitie samenwerking TU's	OCW	10 066	10 066	10 066	10 066	10 066	
Inn.progr. en toponderzoek-GATE	OCW	2 000	2 000	2 000	2 000	1 000	
Inn.progr. en toponderzoek-Haaglanden	IF	1 520	1 000	500			
Inn.progr. en toponderzoek-Phytophthora	LNV	1 192	1 274	1 290	1 204	4 445	
Inn.progr. en toponderzoek-WCFS+	EZ	5 468	8 250	8 250	8 250	3 000	
Inn.progr. en toponderzoek-scheidingstechnologie PPS	EZ	7 232	3 750	3 750			
Inn.progr. en toponderzoek-technostarters in de creatieve industrie	EZ	1 283	1 250	1 250	1 250		
Inn.progr. en toponderzoek-potato genoom sequencing	LNV	1 520	750	750			
Inn.progr. en toponderzoek-TTI Groene Genetica	LNV	4 932	4 000	5 600	5 600		
Inn.progr. en toponderzoek-VIA(ICT schil CT infobox)	BZK	1 900					
Inn.progr. en toponderzoek-VIA	JUS	400	1 000	500	1 200		
Vit. Infra-compartimentering dijken	IF	1 513	500				
Vit. infra-cybercrime	EZ	2 100	1 000				
Vit. infra-centrale technische fall back voorziening	BZK	4 400					
Vit. infra-bescherming tegen elektronische aanvallen	BZK	1 200	300				
Vit. infra-nationaal adviescentrum vitale infrastructuren (NAVI)	BZK	2 232	2 000	700			
Vit. infra-XIRAF	JUS	688	750	800			
Vit. infra-reconstructie dmv 3D camera-beelden	JUS	835	900	1 000			
Vit. infra-CBRN-security	JUS	1 164					
Vit. infra-cameratoezicht sensing en triggering	JUS	1 000					
MS&ICT-Madonna	VWS	400	400	200			
MS&ICT-Koala	VWS	480	120				
MS&ICT-Opschaling beveiligingsketens	BZK	240					
MS&ICT-Contentstimuleringsregeling	OCW	1 200					
MS&ICT-Frequentie Nu: Games Atelier	OCW	325	208				

Specificatie artikel 13

(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
MS&ICT-Groeien door Games	OCW	600	360	240			
MS&ICT-Leren in een virtuele wereld	OCW	480	480	240			
MS&ICT-Games to learn	OCW	372	428	293			
MS&ICT-LOGO	OCW	351	297				
MS&ICT-Virtuele games als uitdagend Leermiddel	OCW	480	330	280			
MS&ICT-Telemedisch Centrum Nederland	VWS	626	448	126			
MS&ICT-Landelijke uitrol sectorspecifiek EPD	VWS	247	493	247			
MS&ICT-Opschaling VideoTeleconsult in de revalidatiezorg	VWS	244	363	379			
MS&ICT-MultiModaal Mobiliteitsplatform Parelsnoer	VenW	960	240				
Impuls veterinaire aviaire influenza	OCW	11 750	7 750	7 750	7 750		
TTI watertechnologie	LNV	4 300	3 500	2 200			
Centre for Translational Molecular Medicine	EZ	7 000	7 000	3 500			
ITER	EZ	18 750	33 750	18 750	3 750		
RSV	OCW	15 000					
Rendement&excellentie	VWS	4 500	3 700	8 100	11 600	- 7 000	- 7 000
Investeringsagenda beta&techniek	OCW		10 000	10 000	15 000	15 000	
Leren door te experimenteren	OCW	23 000	24 500	12 500			
Beroepsonderwijs in bedrijf- Leerwerktrajecten voor jongeren op maat	OCW	7 500	12 500	5 000			
Beroepsonderwijs in bedrijf-Fonds «versterking beroepsonderwijs- bedrijfsleven» (incl. Regie regionale keten)	OCW	26 250					
Beroepsonderwijs in bedrijf-Leren en werken	EZ	8 250	8 250	5 500	5 500		
Beroepsonderwijs in bedrijf-EVC trajecten en procedures	OCW	2 000	3 000				
Beroepsonderwijs in bedrijf-Docentstages in het bedrijfsleven	OCW	10 500					
Beroepsonderwijs in bedrijf-Leermateriaal en examenmateriaal	OCW	16 000					
Beelden voor de toekomst	OCW	29 500					
Onderwijs&ondernemerschap	OCW	24 540	23 810	22 922	22 032	21 144	20 254
VVE (versnelling)	EZ	5 000	8 000	5 000	2 000		
Kennis voor klimaat	OCW	9 400	22 500	13 100			
Biomedical materials	VROM		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Genomics	EZ		5 000	10 000	10 000	10 000	10 000
	OCW		12 000	33 000	37 000	41 000	41 000
Totaal		816 550	590 887	524 481	303 237	131 186	78 424

BIJLAGE III

Specificatie artikel 15							
(x € 1 000)	Departement	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Verkeer en vervoer							
Bijdrage systeemkosten tolheffing	IF	70 462	10 066	10 066	10 066		
Infrastructuur Noordvleugel	IF		133 000	53 000		495 000	319 000
Enveloppe NoMo	IF					113 497	113 000
Env Infra en (vaar)wegen: investeren in wegen (incl veilig)	VenW/IF		14 000	24 000	24 000	38 000	50 000
Env Infra en (vaar)wegen: investeren in vaarwegen	VenW/IF		5 000	20 000	45 000	55 000	50 000
Env Openbaar vervoer: Impuls spoorambitie	VenW/IF		10 000	30 000	40 000	60 000	60 000
Milieu en duurzaamheid							
Milieutechnologie	divers	4 597	4 567	13 703	13 703		
Luchtkwaliteit	VROM		922	6 593	43 412		
Duurzaamheid Westerschelde	divers LNV	12 859	50 551	50 551	50 551	80 352	
Enveloppe luchtkwaliteit	VROM		176	176	176	132	
Env Infra en (vaar)wegen: Luchtkwaliteit	VROM		6 000	6 000	6 000	7 000	
Env Reg. ec. beleid: Luchtkwaliteit	VROM		6 000	6 000	6 000	7 000	
Env Energie: Pakket project Schoner en Zuiniger/innovatie	divers		19 000	50 000	81 000	112 000	112 000
Env Water en kust: Waterbeheer/KRW/WB21, nutriëntenpilots	divers		43 000	58 000	68 000	53 000	18 000
Env Natuur, EHS en vitaal platteland: Luchtkwaliteit	VROM		3 000	4 000	4 000	4 000	
Kennis en innovatie							
Kennis BSIK	WVS	30			1 517		
Kennis onderzoek en innovatie	OCW	- 6					
Kennis	divers	2 384	1 349	489			
Innovatieprogramma's en toponderzoek	divers	5 478	5 485	3 657	291		
Maatschappelijke sectoren en ICT	divers	23 318	14 169				
Vrije ruimte kennis, innovatie en onderwijs	divers			56 000	56 000	28 000	196 000
TTL watertechnologie	EZ			3 515	7 031	7 031	
Centre for Translational Molecular Medicine	EZ			7 533	30 132	37 665	
Beroepsonderwijs in bedrijf	divers		50 094	65 160			
Reservering kennis/innovatie/onderwijs va. 2011	divers						65 177
NICIS	WWI	2 600	2 700	2 700	3 600	3 400	
Env Innovatie, kennis en onderzoek: Nader te verdelen	divers			2 000	21 000	44 000	44 000
Ruimtelijke ordening							
BIRK projecten	LNV	15 000			99		
Enveloppe NoRu	VROM			75 000	75 000	75 990	225 000
Integrale gebiedsopgaven	divers	25 110	75 330	75 330	75 330		- 50 000
Reservering ruimtelijk economische invest. va. 2011	divers						212 544
Env Reg. ec. beleid: herstructurering bedr ter/verrommeling	divers		1 000	5 000	8 000	10 000	
Env Reg. ec. beleid: sterke regio's	divers		10 000	25 000	35 000	55 000	55 000
Env Reg. ec. beleid: nader te verdelen	divers			5 000	12 500	12 500	27 000
Divers							
Enveloppe Bescherming vitale infrastructuur	divers				104		
Totaal		161 832	465 409	658 473	717 512	1 298 567	1 496 721

1. Moties

Indiener	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
De Nerée tot Babberich	Verzoekt te komen met concrete voorstellen tot terugdringing van het gebruik van fossiele brandstoffen in de glastuinbouw.	Kamerstukken II, 2005/06, 30 560, nr. 9 (Voorjaarsnota 2006)	Is integraal onderdeel van het besparingsbeleid van het kabinet.
Blok	Verzoekt de aanbeveling uit het 12e rapport van de Studiegroep Begrotingsruimte inzake de aanscherping van de Fes-criteria uit te voeren.	Kamerstukken II, 2005/06, 30 560, nr. 10 (Voorjaarsnota 2006)	Onderhanden

2. Toezeggingen

Overleg	Datum	Omschrijving	Stand van zaken
AO VTE-Raad	09-03-06	Voor de zomer een brief aan de Kamer over de besteding van de Fes-gelden voor duurzame energie	Brief is 10 juli aan kamer gezonden. (Kamerstuk 29 023, nr. 28)
Spoeeddebat NedCar	27-04-06	Naar aanleiding van vraag V.d. Laan over brief aan Kamer inzake keuzes Fes en projecten voor Limburg heeft Staatssecretaris EZ toegezegd Kamer te zullen informeren op moment dat keuzes worden gemaakt	In het kader van de Miljoenennota 2008 zal worden gecommuniceerd aan welke projecten financiering uit de Fes-meevaller zal worden toegekend.
		Naar aanleiding van een vraag van Kamerlid Smeets over extra inspanning Fes procedure heeft de Staatssecretaris van EZ toegezegd dat zij zal zorgen voor een zo goed mogelijke voorbereiding van Limburgse Fes projecten en zal trachten een versnelling in de tijd te bewerkstelligen	Met Prinsjesdag wordt gecommuniceerd welke Fes-projecten zullen worden gehonoreerd.
Debat voorjaarsnota 2006	TK II, 2005/06, 30 560	Toezegging dat een wijziging van de wet wordt voorbereid inzake het lenen van geld uit het Fes voor andere doelen dan structuurversterkende doelen. Zie de handelingen voor nadere informatie.	Wordt betrokken bij de in voorbereiding zijnde wetwijziging
Plenaire verantwoordingsdebat	22-06-06	Deze kabinetsperiode een brief naar de Kamer over de toekomst van het Fes	Ingevolge de afspraken in het Coalitieakkoord wordt een wetwijziging van de Feswet voorbereid.